

Møte i referansegruppe - gjennomgang av bostøtte

22. september 2021

Innledning

Huseierne er en uavhengig forbrukerorganisasjon uten kommersielle interesser og politiske bindinger. Vi er til for alle som eier sitt eget hjem. Våre 243.000 medlemmer bor i leiligheter, i rekkehus og i eneboliger, i borettslag, sameier og selvstendige enheter.

Det har i Norge vært bred enighet om at flest mulig skal eie sin egen bolig. Vi i Huseierne vil fortsette å verne om, og videreutvikle den norske selveiertradisjonen.

Huseierne er en partner i Bostøttealliansen som har som formål å sette lys på bostøtteordningen og utforme alternative løsninger for dagens ordning.

Et grunnleggende spørsmål er hvordan bostøtten når målet om at husstander med lav inntekt og høye boutgifter har en egnet bolig. Huseierne vil arbeide for at alle med dokumentert behov får tilbud om bostøtteordning. Vi takker for muligheten til å få delta i denne referansegruppen.

Utfordringer med dagens bostøtteordning

a) For lave inntektsgrenser og boutgiftstak

Huseierne mener en utfordring med dagens bostøtteordning er at inntektsgrensene og boutgiftstakene er for lave.

Inntekten til bostøttemottakere i løpende priser er kun ti prosent høyere i 2020 sammenlignet med i 2010¹. I samme tidsperiode har konsumprisindeksen økt med 24 prosent, altså har inntekten til den gjennomsnittlige husstanden som mottar bostøtte falt markant i realverdi.

Siden 2017 blir taket for godkjente boutgifter og egenandelssatser (og dermed inntektsgrensen) justert i henhold til konsumpriser. Det er imidlertid ikke nødvendigvis slik at prisnivået i samfunnet har utviklet seg i takt med boutgifter eller inntektsnivå.

Det er gode argumenter for at det er hold i påstanden om at husstander med lave inntekter opplever at de ekskluderes fra bostøtteordningen grunnet et for lavt inntektstak.

Antall husstander med utbetalt bostøtte en eller flere måneder i året har gått ned fra 146.790 i 2010 til 124.250 i 2020².

Boutgiftstaket er den høyeste boutgiften man kan få lagt til grunn ved beregning av bostøtte. At boutgiftstaket er lavt sammenlignet med boutgiftene, bekrefte i analysene til Husbanken. I 2011 var det 51,7 av bostøttemottakerne som hadde utgifter over boutgiftstaket. Denne andelen har økt

---

¹ Menon-publikasjon nr. 106/2020

² Kilde: Husbankens statistikkbank

kraftig siden da. Hittil i 2021 er andelen 73,4 prosent. En økende andel bostøttemottakere er nødt til å dekke en større andel av bokostnadene gjennom andre inntektskilder, eller flytte.

Huseierne mener at inntektsgrensene og boutgiftstaket i bostøtteordningen må justeres slik at de står bedre i forhold til utvikling i reelle bokostnader og inntekter, gjerne ved å følge utviklingen i bokostnader i Bokostnadsindeksen³.

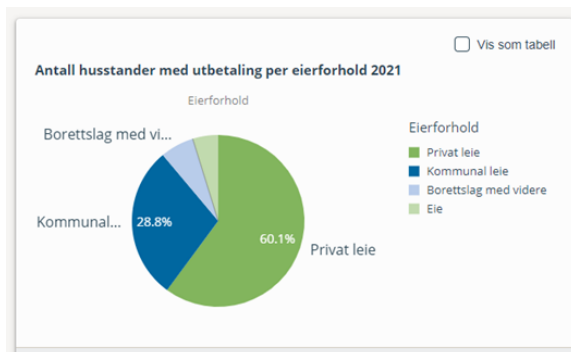
b) Å eie egen bolig

Vi har i liten grad har et velfungerende marked for langsiktig leie av bolig⁴. SSB har dokumentert at leietakere oftere har problemer med dårlig bomiljø enn boligeiere⁵.

Vi i Huseierne mener det er viktig at flest mulig skal eie sin egen bolig fordi eierskapet gir trygge rammer rundt livene våre og forsterker gode bomiljøer. Et godt bomiljø kan være avgjørende for å komme ut av dårlige mønstre i livet⁶. Dårlige boforhold kan føre til helseproblemer, svake skolerresultater og lav arbeidstilknytning senere i livet.

Forskning viser de positive ringvirkningene av å eie egen bolig og hva boforhold har å si for helse, utdanning og arbeidsdeltakelse. Virkemidler som hjelper folk til å kunne kjøpe egen bolig er viktig og har positive konsekvenser. Å eie bolig har vært knyttet til økt formue, kortere arbeidsledighetsperioder, økt sannsynlighet for å fullføre høyere utdanning og bedre helse⁷.

Andelen boligeiere blant bostøttemottakerne er synkende og i dag er 9 av 10 bostøttemottakere leietakere.

I alle husholdningstyper er andelen som kvalifiserer til bostøtte mindre blant eiere enn blant leiere⁸.

Regjeringen Solberg sier i Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021-2024) at «For å sikre at husholdninger med lav inntekt har tilgang til boligmarkedet, vil regjeringen utvikle bostøtte og

³ <https://www.huseierne.no/globalassets/boligfakta/boligfakta-2020/r29-2020-bokostnadsindeksen-for-norske-husholdninger---enebolig.pdf>

⁴ Benedictow, A., Frisell, M., Gyene, M., & Flatval, V. S. (2020). Vanskeligstilte på boligmarkedet og betydningen av et velfungerende langsiktig leiemarked. Oslo: Samfunnsøkonomisk analyse.

⁵ <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/darligere-boforhold-for-leiere-enn-for-eiere>

⁶ <https://www.regjeringen.no/contentassets/c2d6de6c12d5484495d4ddeb7d103ad5/oppdatert-versjon-alle-trenger-en-nytt-hjem.pdf>

⁷ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-forskningsrapport-boligen-viktig-for-hverdagen-din/id2624881/>

⁸ https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/_attachment/376897?_ts=168b89ed6e0

startlån med mål om at ordningene skal bli enda mer treffsikre og forutsigbare.» Huseierne støtter dette, men antall startlånsmottakere med bostøtte er halvert i perioden 2016-2019. I 2020 hadde kun 452 startlånsmottakere statlig bostøtte⁹.

Huseierne ønsker i større grad at startlån og bostøtte kombineres slik at flere får mulighet til å eie egen bolig.

Huseierne mener som nevnt at det er viktig at flest mulig eier sin egen bolig fordi eierskapet gir trygge rammer rundt livene våre og forsterker gode bomiljøer.

Dette er også omtalt i «Eie først/Barna først»¹⁰. Forskning viser at en ny modell hvor familier får kjøpe bolig uten dokumentert betjeningsevne gir mange positive ringvirkninger. Kongsvinger kommune prøver ut denne boligmodellen, der familier får tilbud om startlån til å kjøpe bolig uten dokumentert betjeningsevne. Høgskolen i Innlandet og SINTEF har sett på hva denne boligmodellen betyr for familiene:

- Modellen i Kongsvinger har ført til bedre livskvalitet i lavinntektsfamiliene som er intervjuet.
- Å eie bolig gir en stabil bosituasjon, større bolig og en bedre kvalitet enn leid bolig gir dem.
- De synes det er enklere å etablere gode rutiner i hverdagen.
- Flere forteller om bedre skolerestater for barna og at de i større grad tar med venner hjem.
- De opplever at de har bedret sin sosiale posisjon: De har blitt en "mer normal familie" og "lik andre".
- De etablerer et hjem; de pusser opp og innreder etter eget ønske.
- Flere forteller om fellesskap med naboer og bedre samarbeid med skole og barnehage.
- De ser ut til å motiveres av å kunne generere boligkapital og arv til neste generasjon.

---

⁹ Husbankens årsrapport 2020.

¹⁰ <https://www.sintef.no/siste-nytt/2021/eie-forst-modellen-lavinntektsfamilier-fikk-stabile-og-gode-boforhold/>